

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

№7
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 714 sahifa,
1-iyul, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Umarova H. O'. – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti rektori

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik

Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik

Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor

Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor

Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor

Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor

Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor

Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor

Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor

Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)

Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)

Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)

Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)

Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)

Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)

Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent

Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor

Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor

Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor

G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)

Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti

Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor

Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)

Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)

Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent

Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori

Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari

Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Umarova H. O'. – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Rector of the Nizami National Pedagogical University of Uzbekistan

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Konvergent tahririyat mas'uliyati: Yangi O'zbekistonni barpo etish jarayonini yoritish tendensiyalari	16
Doniyorov Salim Musurmonovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy bilimlarini shakllantirish.....	23
Nazarov Odil Omanqulovich	
"Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"da ijtimoiy-pedagogik hamkorlikning o'rni	27
Abirova Umida Nazarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda uchraydigan nutq nuqsonlarini oldini olish va uning ahamiyati	30
Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li	
Pedagogik jarayonda axloqiy qarashlarni shakllantirish usul va vositalari	34
Xudoykulova Shaxlo Mamaniyozovna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining ijodkorligini rivojlantirishda ta'limiy o'yinlarning ahamiyati	38
Salimova Dilmira Farxodovna	
Aholining iqtisodiy axborot savodxonligini oshirishdagi muammo va kamchiliklar	41
Rajabov Asliddin Xolmirzayevich	
Favqulodda vaziyatlar yo'nalishi ta'limida muloqotning ahamiyati.....	44
Boltayev Baxtiyor Yunusovich	
Biologiya ta'limi va raqamli texnologiyalar	48
E. Po'latova	
Boshlang'ich ta'limga tayyorlov guruhi bolalarini kasbga yo'naltirishda stem yondashuvining ahamiyati ...	51
Egamova Ravshanoy Surobjonovna	
O'zbekiston TIMSS natijalarini qanday yaxshilashi mumkin?	
Innovatsion ta'lim yondashuvlari va samarali strategiyalar.....	55
G'ayniddinov Shayxislom Tolibjon o'g'li	
Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda mutaxassislar hamkorligi	60
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Developing Student's Critical Skills Through Technology-Enhanced English Lessons	63
Mavlonova Dildora Shuxrat qizi	
Bahrom Ro'zimuhammad she'rlarini o'qitishda integratsiya usulidan foydalanish	67
Nomozova Dilobar Suyun qizi	
Aksiologik yondashuvlar asosida bo'lajak pedagoglarda altruizm ko'nikmalarini shakllantirish: bosqichlar va tamoyillar	72
Norboyeva Moxigul Shavkat qizi	
3D Modeling of Virtual Chemical Laboratories	75
Qayumov Jamshid Ma'rufjon o'g'li	
Fostering Metacognitive Skills in Efl Learners Through Ai-Supported Instruction: a Review of Recent Literature	80
Ruzieva Maftuna	
Onlayn va gibril ta'lim sharoitida mashinasozlik texnologiyasi faniga qiziqishni oshirishning nazariy asoslari.....	85
Sarimsakova Soxibaxon Raxmonjanovna	
Loyihalashtirilgan integral darslar samaradorligi (9-sinflar uchun "Metallar va ularning umumiy xususiyatlari" mavzusida)	88
Sharipova Hakima Shavkatovna	
Metacognition and Self-Regulated Learning	92
Turayeva Nazira Ibragimovna	
Методические возможности совершенствования обучения научной письменной речи на основе коммуникативно-деятельностного подхода	95
Меденцева Наталья Петровна	
Transformatsion jarayonlarda tibbiyot oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirish strategiyalari	100
Jonibekov Jasur Jonibekovich	

O'zbek milliy musiqasi: boy madaniyat va san'atning ajralmas qismi.....	105
Rustamova Maxsuma Farxodbek qizi	
Sharq va G'arbda tibbiyot fanlarining yaratilishi tarixi.....	108
Bakayev Najmiddin	
Didaktik o'yinlar bola faoliyatining asosiy vositasi sifatida.....	112
Egamova Madina Qobil qizi	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalari talabalarining konvergent-kreativ tafakkurini takomillashtirishning didaktik asoslari.....	116
Egamova Shukriya Amanovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida universal ta'lim faoliyatlari orqali tarbiyaviy maqsadlarga erishish imkoniyatlari	119
G'aybullayeva Nafisaxon Nosirjon qizi	
Matematika o'qitishning klassik metodlaridan zamonaviy usullarga o'tish	124
G'ofurov Jamoliddin Xusniddinovich	
Jahon miqyosida maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari	128
Hoshimova Dilnoza Boymirzoyevna, Mahmudova Zulfiya Homidovna	
Bo'lajak o'qituvchilarning prognostik kompetensiyasini rivojlantirish tamoyillari.....	131
Ikromova Munisa Sheraliyevna	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy tayyorgarligini grafik ma'lumotlar asosida oshirishning didaktik asoslari	134
Jumanazarova Zuhra Qosimjonovna	
Sport va jismoniy tarbiya pedagogikasida innovatsion metodlar	138
Jumanova Iroda Shokirjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	141
Jumayeva Sarvinov Ilhombekovna	
Talabalarda nutqiy tarkibiy tuzilmalarni shakllantirish texnologiyasi	145
Kiyamova Maxbuba Sultanovna	
Innovatsion yondoshuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining fikrlash qobiliyatini rivojlantirishning amaliy jihatlarini	148
Mamadiyev Jamol	
Ingliz tili matnlarini o'rganishda 6-sinf o'quvchilarining grammatik kompetensiyasini oshirish va tatbiq qilishning samarali usullari.....	152
Sharipova Firuza Mehriddinovna	
Kar va zaif eshituvchi yuqori sinf o'quvchilarining axborot kompetensiyasini rivojlantirish modeli	155
Tursunov Hojiakbar Hamidullo o'g'li	
Maktabgacha ta'limda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim – pedagogik muammo sifatida.....	159
Xallovkova Maksudaxon Ergashevna	
Altruistik xulq-atvorning shaxsiy va ijtimoiy determinantlari.....	162
Xatamova Ferangiz Ibodulloevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy-pedagogik mahoratini teatr pedagogikasi vositalari orqali rivojlantirishning xorijiy va milliy tajribasi	166
Xudoyberganova Matluba Qulsoxatovna	
Refleksiv yondashuvning ta'lim jarayonidagi o'rni va afzalliklari.....	170
Yodgorova Gulrux Farhodovna	
Совершенство методики формирования компетентности будущих студентов-искусствоведов в условиях цифрового образования.....	174
Юлдашев Эргаш Сабинович	
O'z-o'zini rivojlantirish tushunchasi va uning pedagogik mohiyati.....	177
Kudenov Temurbek Maxsetbaevich	
Boshlang'ich sinf o'qish darslarida hikoya janrini o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish dolzarb muammo sifatida	180
Ergasheva Shoxida Nurmuxammadovna	
Ingliz tili darslarini interaktiv tashkil etishda raqamli ta'lim vositalarining o'rni va metodik yondashuvlar	185
Raxmatullayeva Barno Baxtiyor qizi	
The Effectiveness of Using Podcasts to Enhance Listening Comprehension and Vocabulary Acquisition in Secondary School English Classes	189
Meliboyev Zuxriddin Isroil ugli	

O'zbekiston tarixi darslarida pedagogik improvizatsiyani texnologiyalashtirish va raqamlashtirish imkoniyatlari	192
Ergasheva Muhayyoxon G'anijonovna	
Tasviriy faoliyat vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning badiiy-ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning samaradorligi.....	196
Arslanova Umidaxon Komiljon qizi	
Baxtli pedagoglar sirlari yoki kasbdagi subyektiv farovonlik	201
Adilova Zulfiya Djavdatovna	
Ayollarning siyosiy faolligini oshirishda gender kvotalarining o'rni	204
Abdukaxorova O'g'iloy Isroiljon qizi	
The Content of Developing Students' Communicative Culture Through a Bilingual Approach	207
Abdukhaliyeva Feruzakhon Ulugbek kizi	
Maktabgacha yoshdagi nutqida kamchiligi bo'lgan bolalar so'zlashuv nutqini shakllantirishda o'yin texnologiyalaridan foydalanish ahamiyati.....	210
Abdullayeva Ugiloy Djurayevna	
Chet tili intellektual va kasbiy rivojlanish kaliti	214
Aripova Sayida Abdullaxatovna	
Raqamli etiket: zamonaviy ta'limda yangi madaniyat talabi	217
Rasuljon Atamuratov	
Raqamli xiyonat: zamonaviy munosabatlar va sodiqlik inqirozi.....	221
Azizova Shodiya Utkur qizi	
Badiiy tarjimada leksik birliklarning lingvomadaniy aspektlari	224
Mardiyeva Maxbuba Shavkatovna	
O'quvchilarda funksional savodxonlikni rivojlantirishga yo'naltirilgan dasturiy platformani pedagogik loyihalash.....	228
Obloqulov Sulaymon Maxmayusuf o'g'li	
Kurashchilar orasida jarohatlarning oldini olish: reabilitatsiya va profilaktik uslublar	232
Ochilova Sarvinoz Salim qizi	
Xalq og'zaki ijodi vositasida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarning o'qish savodxonligini rivojlantirishga tayyorlashning pedagogik-psixologik jihatlari	236
Oxunova Nozimaxon Mirzag'ulom qizi	
Loyiha asosidagi o'qitish orqali yoshlarda liderlik qobiliyatini rivojlantirish usullari.....	239
Risvayeva Charos Zaydilla qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ingliz tilini o'yinlar vositasida o'rgatishga qaratilgan mashq va topshiriqlarning samaradorligi.....	242
Toshniyozova Dildora, Meliyeva Nargizaxon	
Bo'lajak o'qituvchilarni tarixiy va ma'naviy ideallarga aksiologik munosabatini rivojlantirish modeli	245
Tursunova Dilnoza Adhamjon qizi	
Shaxs rivojlanishida pedagogika va psixologiyaning o'rni	248
Umirova Guldon Jamoliddin qizi	
Toshkent shahri havosi ifloslanishining sabablari va oldini olish choralari	251
Ungalov Akmal Navruzovich	
Sun'iy intellekt asosida tuzilgan interaktiv platformalar va ulardan foydalanuvchi tajribasi	254
Xabirova Zulfiya Anvarbekovna	
Talabalar ijtimoiy faollik indeksini rivojlantirishda tyutorlik faoliyatining o'rni va ahamiyati	257
Xamrakulov Jasurbek Muxammadjon o'g'li	
Hozirgi davr pedagogikasida sharqona ta'limning ahamiyati.....	260
Yuldasheva Mastura Islamovna	
Пословицы и поговорки как отражение картины мира	263
Алламбергенова Шахноза Садатдиновна	
Raqamlashtirish sharoitida talabalarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini rivojlantirishda mustaqil ta'limning o'rni	268
Abdumannopov Muhammadsahib Muhammadyusuf o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kasbiy-kreativ kompetensiyalarini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlar.....	272
Khadicha Mukhamadiyeva Karomatovna	

Zamonaviy didaktik yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning analitik va ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish.....	277
Mo'minova Gulhayo Turg'unboy qizi	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarni tyutorlik faoliyatiga tayyorlashning pedagogik shart-sharoitlari	280
O'rinova Nilufar Muhammadovna	
Aholi o'rtasida yoshlarning pedagogik intervensiyalar orqali ilmiy faolligini oshirish va sog'lom turmush tarzini shakllantirish metodikasi.....	286
Raximov Xasanboy Kamoliddin o'g'li	
Buyuk ipak yo'li – yangi geosiyosiy va iqtisodiy aloqalarning tarixiy asosi sifatida	290
Tugalova Madina Erkin qizi	
Ilk maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiya.....	293
Umarova Muyassarxon A'zamjonovna	
Rus tilida o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy-metodik asoslari	297
Xanova Dilrabo	
Didactic Possibilities of Teaching English in Primary Schools Based on 3D Interactive Technologies	303
Kholiqova Lutfiya Umurzoqovna	
Raqamli dasturiy vositalari asosida organik kimyo fanini o'qitish jarayonlarini loyihalashtirish modeli	306
Ametova Guljamila Elbrusovna	
Talabalarda informatsion-analitik kompetentlikni rivojlantirishning amaliy asoslarini takomillashtirish	310
Baydjanov Bekzod Xaitboyevich	
Aksiologik yondashuv asosida o'quv mashg'ulotlarini tashkil etishning til o'rganish jarayonidagi ahamiyati.....	314
Choriyeva Feruza Amrullayevna	
Ibrayim Yusupovning "Saksovu" she'rini o'qitish metodikasi	317
Darmonov Allayar Abdilxaq uli	
Innovatsion ta'lim sharoitida talabalarning madaniyatlararo kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi....	320
Ergasheva Anbar Shaymardan qizi	
Oiladagi zo'ravonlik: sabablari, oqibatlari va psixologik yondashuvlar	324
Jo'rayeva Kaniza Akbarali qizi	
Darsda talabalar nutqiy qobiliyatini shakllantirish masalalari.....	329
Kamoliddinova Maftuna Xusniddin qizi	
Nodavlat ta'lim tashkilotlari o'quvchilarida kreativlikni shakllantirishni boshqarish	334
Nasriddinov Xasan Baxtiyor o'g'li	
Nutq nuqsoniga ega bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik aspektlar va pedagogik yondashuvlar ...	339
Normatova Maftuna Kengash qizi, Kamolova Gulshoda Jobir qizi	
Talabalarni ma'naviy tarbiyalash diagnostikasining psixologik va pedagogik manbalardagi talqini	346
Saotmuratova Zebo Yuldash qizi	
OTM talabalarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishning tashkiliy va pedagogik shart-sharoitlari.....	350
Tokumbetova Mexribonu Shavkat qizi	
Ma'naviy yetuklik sari: jadid adabiyotining o'rni.....	356
Abdullayev Ro'zimuxammad Akramjon o'g'li	
Nemis tilida derivatsion leksik birliklarning o'qitishning lingvodidaktik asoslari	361
Abduraxmanov Sirojiddin Muminkulovich	
Bo'lajak o'qituvchilarda baholash madaniyatini shakllantirish: adolatli, obyektiv va motivatsiyalovchi baholashga tayyorlash	365
Boymirzayev Farxodjon Raxmatjon o'g'li	
Maktab ta'limida ko'paytirishning qulay usullari.....	371
Ergasheva Shahlo Shoabdullo qizi	
Sensor integratsiya buzilishlari bolaning nutq, harakat va hissiy rivojlanishiga ta'siri	375
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Inson jamiyatdagi ish faoliyatida va psixologiyasida sportning o'rni.....	378
Isoqov Nuriddin Halim o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini integrativ o'qitishga metodik tayyorgarligini takomillashtirish	382
Jo'rayeva Nargiza Jamolidinovna	
Обучение дошкольников иностранному языку в различных видах неречевой деятельности	386
Марасулова Доно Нигматуллаевна	

Til o'rgatishda matnning didaktik va kommunikativ ahamiyati	389
Ungarbayeva Ayman Davletbayevna	
Munavvarqori Abdurashidxonov – jadidchilik harakatining ma'rifatparvar yo'lboshchisi	393
Xasanboyeva Ruxshona Nurmatjon qizi	
Dars jarayonida o'quvchilarning tanqidiy fikrlashini shakllantirish	396
Yulchiyeva Shoxsanam	
Особенности использования современных педагогических технологий в преподавании естественных наук в общеобразовательной школе	399
Мажидова Мадина Фархадовна, Мажидов Шерзод Фархадович	
Повышение информационной грамотности и формирование информационной культуры студентов в среде дистанционного обучения.....	403
Р. К. Аюезова	
Воздействие медиа в контексте социального формирования личности.....	407
Хайдарова Гулинур Нурбек кизи	
Теоретические основы развития интеллектуальных способностей студентов	411
Чинкулова Гулмехра Бахроновна	
O'qituvchining o'z darsini tahlil qilishi: tajriba va amaliyot	417
Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li	
Innovatsion yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini rivojlantirishda ma'naviy-axloqiy tadbirlarning o'rni	423
G'aybullayeva Sabohat Ulug'bek qizi, Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining adabiy kompetensiyalarini rivojlantirishda matn ustida ishlashning ahamiyati.....	426
Islomova Xafiza Azamatovna	
O'quvchilarda estetik qobiliyatlarni shakllantirishda xalq og'zaki ijodining tarbiyaviy-metodik salohiyati	430
Kaxarova Gulnora Sa'dullayevna	
Boshqaruv kompetentligi tushunchasining pedagogik psixologik va menejment sohalaridagi ilmiy asoslari va evolyutsiyasi.....	434
Mamatqulova Kimyoxon Abdujalilovna	
Muhandislik ta'limida zamonaviy kompyuter grafikasi vositalari yordamida talabalarning konstruktorlik faoliyatini rivojlantirish.....	438
Muxitdinov Abdurahob Abduvalievich	
Turizm sohasiga oid terminlarni o'qitishda axborot texnologiyasi orqali takomillashtirish	442
Nishanova Hafiza Vafogulovna	
Ilmiy maqola yozish kompetensiyasini rivojlantirishda statistik metodlarni integratsiyalashning ta'limiy samaradorligi	446
Rahimova Indira Quddrat qizi	
Sotsiologiyatning asosiy tushunchalari va konsepsiyalari	451
Rustamova Mohimbonu Maxammadjon qizi	
Pedagogik mahoratni baholashda O'zbekiston va Kanada tajribasining qiyosiy tahlili	455
Tursinova Zoxida Sharabidinovna	
Basketbolning insonning jismoniy va kognitiv rivojlanishiga ta'siri: ilmiy tahlil.....	463
Umarjanov Alimardon Alisher o'g'li	
Talaba qizlar psixik salomatligi xususiyati deviant xulq-atvorni keltirib chiqaruvchi omil sifatida.....	466
Xasanova Mashxura Abduvalievna	
Ta'lim jarayonida o'yinlardan samarali foydalanish texnologiyasi.....	471
Ortiqova Yulduz Akram qizi	
Innovatsion ta'lim muhitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy-pedagogik mahoratini teatr pedagogikasi vositalari orqali rivojlantirish	475
Xudoyberganova Matluba Qulsoxatovna	
Talaba-qizlarda ongli vatanparvarlikni aniqlashda L. Starkining tanqidiy fikrlashni baholaydigan modifikatsiya qilingan testidan foydalanish metodikasi	479
Egamberdiyeva Nodira Melibayevna, Xaydarova Ra'no Anvarovna	
Akademik litseylarda fizikani o'qitish jarayoniga "Case-Study" metodini integratsiyalash	484
Batirov Behzod Baratovich	
Nasriy asarlarni o'rgatish samaradorligini oshirish	489
Maftunaxon Akbarova	

Autik spektr buzilishi bo'lgan bolalarda sun'iy intellekt yordamida shaxsiylashtirilgan o'qitish	493
Norboyeva Zamira Ravshanbekovna	
Milliy libos dizaynida an'anaviy va zamonaviy elementlar uyg'unligi	496
Xo'jamurodova Sevinch Abdilmajidovna	
Роль дидактических игр в развитии пространственного воображения учащихся	499
Валиев А. Н., Иброхимова Д. Н.	
Технология проблемного обучения как средство формирования критического мышления при обучении русскому языку	505
Собирова Гулибарно Зайнитдин кизи	
Bo'lajak o'qituvchilarning amaliyot jarayonida raqamli pedagogik resurslardan foydalanish samaradorligi	510
Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li, To'xtayeva Robiya Ravshanbek qizi	
Changes in Milk Production and Quality Indicators of Milk Flow (Goats) in Accordance With their Origin and Feeding	515
Abdurasulova Kamola G'afurovna, Pardayeva Muborak, Tursunqulova Diyora, Fayziyeva Vazira	
Maktab o'quvchilarining tarixiy jarayonlarni idrok etishida badiiy adabiyotlarning o'rni	519
Akbutayeva Nafisa Bozarovna	
Talabalarda ijodiy kompetensiyaning pedagogik-psixologik jihatlari	525
Berdiyeva Nilufar Berdiyev qizi	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy faoliyatga tayyorlash muhim pedagogik muammo sifatida	529
Ibragimov Abdulla Abdurayimovich	
Nutqiy rivojlanishi sust bo'lgan maktabgacha yoshdagi bolalarda ko'rgazmali-obrazli tafakkur xususiyatlari	536
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Biologiyaning "Ekosistema" bobini muammoli o'qitish metodikasini takomillashtirishga doir materiallarni tanlash tamoyillari	540
Jumanov Muratbay Arepbayevich, Ravshanova Umida Baxriddinovna	
Sharq mutafakkirlarining ma'naviy merosidan maktabgacha yoshdagi bolalarda axloqiy sifatlarni shakllantirishda foydalanish	544
A. Abdumannatov, Kattayeva Xumora Mamadiyor qizi	
Yoshlar ma'naviyatining shakllanishida milliy an'analar va qadriyatlar	548
Kulmatov Primkul Melikuziyevich	
Ingliz tilini o'qitishda kommunikativ yondashuv va ertaklardan foydalanish	552
Madina Tashpulatova	
Globalashuv davrida jahon geografiyasida siyosiy jarayonlar	555
Mamatkulova Mayaguzal Yalqapberdiyevna	
Ixtisoslashgan maktablarda ona tili va adabiyot darslarida kommunikativ mashqlardan foydalanish metodikasi	559
Mavlanova Saidaxon Umarovna	
How Bilingualism Enhances Human Personality	564
Musulmonova Shokhruxa Mukhtorjon kizi	
Axborot texnologiyalar asrida pedagoglarning tarmoq uyushmalari: norasmiy ta'lim platformasi uzluksiz kasbiy rivojlanish vositasi sifatida	568
Pulatova E'tibor Obidovna	
Oliy ta'lim muassasalarida talabalarga ma'naviy qadriyat sifatida insonparvarlik tuyg'ularini singdirish prinsiplari	572
Xakimova Marxabo O'raqovna	
Harbiy vatanparvarlik tushunchasi va uning nazariy asoslari	576
Xudoyqulov Alimjon Obloqulovich	
Bo'lajak pedagoglarni kompetensiyaviy yondashuv asosida sinf rahbari faoliyatiga tayyorlashning texnologiyasi	579
Xusenova Sadaqat Botirovna	
Dars jarayonida o'quvchilarning diqqat etishmovchiligini oldini olish	585
Yulchiyeva Shoxsanam	
Факторы, влияющие на развитие духовно-эмоционального интеллекта: методы и приёмы его развития на уроках литературы	589
Наврузова Е. П.	

Об особенностях применения энергетических терминов на уроках русского языка	592
Халикова Мухтарам Набиевна	
Klaks-pedagogikasi: G'arbiy Yevropadan O'zbekiston ta'lim amaliyotiga integratsiya imkoniyatlari	595
Adilova Noila Baxridin qizi	
New Modern Technologies in Teaching the Science of Ontogenesis Psychology.....	600
Ahmadjonova Nargizaxon Adiljanovna, Turg'unova Sarvinoz	
Psycholinguistic Characteristics of Prospective Teachers and Their Impact on Communicative Competence	604
Babayeva Shahnoza Oybek qizi	
Developing Intellectual Skills in Preschool Preparatory Groups.....	607
Ergalieva Janar Aytkaievna	
Arxitektura ta'limida virtual va kengaytirilgan reallik ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	610
Foziljonova Mohichexaxon Rahimjon qizi	
Multimediali o'rgatuvchi majmua hayot faoliyati xavfzislgi va mehnat muhofazasi fanini o'qitishning elektron vositasi sifatida	614
Hamidov Odil Abdurasulovich	
Tizimli yondashuv asosida o'quvchilarning ma'naviy dunyoqarashini rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	618
Hasanova Gulbahor Davlatmamatovna	
The Role of Art in Developing Creativity in Preschool Children.....	623
Ibragimova Lizakhan Avezovna, Jakhmetova Aynura Azamatovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy fikrlashni shakllantirishda hikoya janrining o'rni.....	625
Isroilova Bibioysha Ikromjon qizi	
Pedagogik tolerantlik zamonaviy oliy ta'lim muassasalari magistratura talabalarining professional sifati sifatida	632
Narzullayev Doniyor Shuxrat o'g'li	
Case Study metodini biologiya ta'limiga integratsiya qilish orqali o'quvchilarning tabiiy-ilmiy kompetensiyalarini shakllantirish	639
Raupova Mehrinigor Haydarovna	
Rinolaliya nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalar tasavvur xususiyatlari	644
Ruziyeva Guzal Shuxrat qizi	
Talabalarda statistik va ehtimollik tafakkurini shakllantirishda 5E modelining o'rni	647
Saliyeva Sevara Ma'mirbek qizi, Botirova Mavluda To'xtasin qizi	
Inklyuziv ta'lim jarayonini tashkil etish jarayoni va samaradorligi	651
To'xtamatova Maftuna Ismonjonovna	
STEAM ta'lim texnologiyasining optika bo'limini o'qitishdagi samaradorligi.....	655
Turdaliyev Ulug'bek Valijon o'g'li	
Umumta'lim maktablarida chet tili o'qitishda raqamli platformalarni integratsiya qilishning texnologiyasi va samaradorlik modeli	658
Tursunboyeva Mavjudaxon Shukurillo qizi	
Autistik spektri buzilishi bo'lgan bolalarda sensor-motor korreksiya asosida psixomotor rivojlanishni qo'llab-quvvatlash tizimi	664
Usmanova Nilufar Ilhom qizi	
Prostata bezining xavfsiz giperplaziyasi profilaktikasini augmented reality texnologiyasi asosida o'qitishni takomillashtirish	670
Xo'jamberdiyev O'tkirbek Egamberdi o'g'li	
Ecological Education in General Education Schools.....	675
Xojanov Baxadir Keunimjaevich	
Oliy ta'lim muassasalarida talabalarining volontyorlik faoliyatini tashkil etishning nazariy jihatlarlari	678
Xushnazarova Ma'mura Nodirovna	
Xalq qo'shiqlari orqali 6–7-sinf o'quvchilarida adabiy- nutqiy kompetensiyalarni rivojlantirish	681
Yuldasheva Noila Ravshan qizi	
Креативное мышление: на пути к совершенствованию	685
Абдулбориева Мехруза Анвар қизи	
Зарубежный опыт в профессиональном образовании: тенденции и перспективы.....	689
Азизова Асаль Руслановна	

Muloqot turlari klassifikatsiyasi xususida shaxslararo muloqot madaniyati	693
Urakov Sherzod Raxmonovich, Usarov Orifjon Olimovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kitobxonlik vositasida badiiy adabiyot namunalariga qiziqishni shakllantirish omillari va yo'nalishlari	697
Mingbayeva Barno Ubaydullayevna	
Didaktik intellektual o'yinlar vositasida ko'zi ojiz va zaif ko'ruvchi o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish metodikasi	701
Sharofutdinova Ra'noxon Shavkatovna	
Tanqidiy fikrlash va informatika ta'limining nazariy asoslari.....	705
Hasanova Sumanbar Hamroqulovna	
Internet qaramligi natijasida yuzaga keluvchi zamonaviy Maugli sindromining psixologik xususiyatlari va davolash usullari	709
Polvanov Rasulbek Baxtiyarovich	

INTERNET QARAMLIGI NATIJASIDA YUZAGA KELUVCHI ZAMONAVIY MAUGLI SINDROMINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI VA DAVOLASH USULLARI

Polvanov Rasulbek Baxtiyarovich

Toshkent tibbiyot universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Maqolada internet qaramligi kontekstida shakllanuvchi zamonaviy Maugli sindromining psixologik xususiyatlari, simptomatikasi va uning yoshlar psixikasiga ta'siri ilmiy asosda tahlil qilinadi. Tadqiqot doirasida sindromning kognitiv, emotsional va ijtimoiy buzilishlari, shuningdek, shaxsning ijtimoiy moslashuvi va kommunikativ kompetensiyasiga ta'siri yoritiladi. Maqolada zamonaviy Maugli sindromini aniqlash uchun diagnostika mezonlari keltiriladi va psixoterapevtik, psixokorreksion hamda innovatsion davolash usullari, jumladan, kognitiv-behavioral terapiya, art-terapiya, raqamli detoks va guruhviy terapiya samaradorligi baholanadi. Shuningdek, yoshlar orasida internet qaramligini oldini olish va psixologik salomatlikni saqlash bo'yicha profilaktik chora-tadbirlar haqida ilmiy tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: internet qaramligi, zamonaviy Maugli sindromi, psixologik xususiyatlar, kognitiv buzilishlar, emotsional rivojlanish, psixoterapiya, psixokorreksiya, raqamli detoks, yoshlar psixologiyasi, davolash usullari.

Abstract: This article provides a scientifically grounded analysis of the psychological characteristics, symptomatology, and impact of the Modern Maugli Syndrome, which develops in the context of internet addiction, on the psyche of youth. The study highlights the cognitive, emotional, and social impairments associated with this syndrome, as well as its effects on individuals' social adaptation and communicative competence. Diagnostic criteria for identifying the Modern Maugli Syndrome are presented, and the effectiveness of psychotherapeutic, psychocorrectional, and innovative treatment methods—such as cognitive-behavioral therapy, art therapy, digital detoxification, and group therapy—is evaluated. Furthermore, the article offers scientific recommendations on preventive measures aimed at reducing internet addiction among young people and maintaining their psychological well-being.

Key words: internet addiction, Modern Maugli Syndrome, psychological characteristics, cognitive disorders, emotional development, psychotherapy, psychocorrection, digital detox, youth psychology, treatment methods.

Аннотация: В статье научно обоснованно анализируются психологические особенности, симптоматика и влияние синдрома современного “Мaugли”, формирующегося в контексте интернет-зависимости, на психику молодежи. В рамках исследования освещаются когнитивные, эмоциональные и социальные нарушения, вызванные данным синдромом, а также его воздействие на социальную адаптацию личности и коммуникативную компетентность. Представлены диагностические критерии выявления синдрома современного Maugli, а также дана оценка эффективности психотерапевтических, психокоррекционных и инновационных методов лечения, включая когнитивно-поведенческую терапию, арт-терапию, цифровую детоксикацию и групповую терапию. Кроме того, изложены научные рекомендации по профилактическим мерам, направленным на предупреждение интернет-зависимости среди молодежи и сохранение психологического здоровья.

Ключевые слова: интернет-зависимость, синдром современного Maugli, психологические особенности, когнитивные нарушения, эмоциональное развитие, психотерапия, психокоррекция, цифровая детоксикация, психология молодежи, методы лечения.

KIRISH

Hozirgi davrda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi va internet tarmoqlarining global miqyosda keng tarqalishi inson hayotining barcha jabhalariga tubdan ta'sir ko'rsatmoqda. Bu jarayonlar yoshlar psixologiyasi va ijtimoiy faoliyatiga ham bevosita ta'sir etib, ularning kundalik hayoti, kommunikatsiya uslublari va shaxsiy identitet shakllanishida yangi tendensiyalarni yuzaga keltirmoqda ^[1]. Internetdan foydalanish imkoniyatlari va uni doimiy ravishda hayotning ajralmas qismiga aylantirish yoshlar orasida internet qaramligining jadal oshishiga sabab bo'lmoqda. Internet qaramligi - bu shaxsning internet resurslariga haddan tash-

qari bog'lanishi natijasida yuzaga keladigan psixologik va ijtimoiy buzilishlar majmuasi bo'lib, uning davomiyligi, intensivligi va funksional zararli oqibatlari klinik va psixologik jihatdan muhim muammo hisoblanadi.

So'nggi o'n yilliklarda psixologiya va nevrologiya sohalarida olib borilgan ilmiy tadqiqotlar internet qaramligi fenomenining neyrobiologik, kognitiv va emotsional mexanizmlarini aniqlashga qaratilgan bo'lib, bu jarayonda ijtimoiy izolyatsiya, identitet diffuziyasi va regressiv psixologik jarayonlar kabi xususiyatlarning roli alohida ta'kidlanmoqda. Ayniqsa, "zamonaviy Maugli sindromi" nomi bilan tanilgan yangi ijtimoiy-psixologik hodisa internet qaramligi natijasida yoshlarning real hayotdagi ijtimoiy aloqalari va kommunikativ kompetensiyasining sustlashuvi bilan tavsiflanadi. Ushbu sindrom shaxsning o'zini anglash jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatib, kognitiv va emotsional rivojlanishdagi orqaga ketishga, shuningdek, ijtimoiy muhitdan ajralib qolishiga olib keladi.

Zamonaviy Maugli sindromi kontsepsiyasi yoshlarning virtual muhitga haddan tashqari bog'lanishi, real muloqotdan voz kechishi va natijada yuzaga kelayotgan psixologik va ijtimoiy disfunktsiyalarni o'rganishda yangi ilmiy yo'nalish sifatida shakllanmoqda. Bu sindrom yoshlarning ijtimoiy ko'nikmalari, emotsional empatiya va identitet barqarorligiga zarar yetkazishi bilan bir qatorda, ularning psixologik barqarorligining pasayishi va kognitiv faoliyatining sustlashuvi bilan ham namoyon bo'ladi. Shu sababli, zamonaviy Maugli sindromining psixologik xususiyatlarini aniqlash va uning oldini olish, shuningdek, samarali davolash usullarini ishlab chiqish hozirgi zamon psixologiya va pedagogika ilmiy tadqiqotlarining ustuvor vazifalaridan biridir.

Maqolaning maqsadi internet qaramligi natijasida yuzaga kelayotgan zamonaviy Maugli sindromining psixologik xususiyatlarini ilmiy asosda tahlil qilish, uning klinik va psixologik belgilari hamda yoshlar ongiga ko'rsatadigan ta'sirlarini yoritishdan iborat ^[2]. Shuningdek, maqolada sindromni aniqlash uchun diagnostika mezonlari va uning psixoterapevtik hamda psixokorreksion davolash usullari, jumladan, kognitiv-behavioral terapiya, art-terapiya, raqamli detoks va guruh terapiyaning samaradorligi muhokama qilinadi. Tadqiqot natijalari yoshlarning raqamli muhitdagi psixologik salomatligini yaxshilash va ijtimoiy moslashuvini mustahkamlash uchun ilmiy asoslangan yondashuvlarning zarurligini ko'rsatadi. Shuningdek, maqolada internet qaramligi va zamonaviy Maugli sindromi kontekstida yuzaga keladigan identitet diffuziyasi, emotsional empatiya kamayishi va kommunikativ disfunktsiyalar kabi murakkab psixologik hodisalar batafsil tahlil qilinib, ularning yoshlar psixologiyasidagi o'rni va ta'siri ko'rib chiqiladi ^[3].

adqiqot jarayonida olingan ma'lumotlar asosida zamonaviy davolash strategiyalarining ijtimoiy va shaxsiy barqarorlikni tiklashdagi ahamiyati ta'kidlanadi. Internet qaramligi va unga bog'liq psixologik sindromlar yoshlar o'rtasida keng tarqalgan muammo bo'lib, ularning ijtimoiy faoliyatiga, ta'lim jarayoniga va kelajakdagi shaxsiy hayot sifatiga jiddiy xavf tug'diradi. Shu bois, ushbu maqola soha mutaxassisleri uchun zamonaviy Maugli sindromining aniqlash va davolash borasida ilmiy asoslangan yondashuvlarni ishlab chiqishda muhim manba bo'lib xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Internet qaramligi va zamonaviy Maugli sindromining psixologik xususiyatlarini o'rganish sohasida ko'plab xorijiy olimlar ilmiy tadqiqotlar olib borishgan. Xususan, Kimberly Young ^[4] o'zining ko'plab ishlari orqali internet qaramligini klinik kontekstda tahlil qilgan va uni zamonaviy psixopatologiya qatoriga kiritgan. Uning tadqiqotlari internet qaramligining kognitiv va emotsional xususiyatlarini, shuningdek, ijtimoiy aloqalardagi uzilishlarni aniqlashga qaratilgan bo'lib, Young internet qaramligi bilan bog'liq identitet diffuziyasi va emotsional izolyatsiya jarayonlarini chuqur o'rganib, bu hodisaning yoshlar psixikasiga salbiy ta'sirini nazariy asosda tasvirlagan. Uning yondashuvi asosida zamonaviy Maugli sindromining shakllanishi uchun neyrobiologik va psixologik zaminlar aniqlangan.

Boshqa tomondan, Mark D. Griffiths ^[5] o'zining tadqiqotlarida internet qaramligini kengroq ijtimoiy-psixologik kontekstda ko'rib chiqib, unda paydo bo'ladigan regressiv psixologik jarayonlar va ijtimoiy izolyatsiya fenomenlarini tahlil qilgan. Griffiths yoshlarning virtual muhitga haddan tashqari bog'lanishi natijasida yuzaga keladigan kommunikativ disfunktsiyalar va identitet inqirozlarini psixologik nazariyalar yordamida izohlagan hamda ularning klinik ko'rinishlarini aniqlashga e'tibor qaratgan. U zamonaviy Maugli sindromining psixodiagnostik me'zonlari va psixoterapevtik yondashuvlarning samaradorligini baholashga alohida urg'u bergan.

Young va Griffithsning ilmiy ishlari o'zaro uzviy bog'langan bo'lib, ular internet qaramligi va unga bog'liq psixologik sindromlarni keng qamrovda tahlil qilish orqali zamonaviy Maugli sindromining psixologik mohiyati va klinik ko'rinishlarini ochib bergan, shuningdek, ushbu sindromni oldini olish va davolash bo'yicha ilg'or metodologik yondashuvlarning zarurligini ta'kidlagan ^[6]. Ularning tadqiqotlari internet qaramligining yoshlar psixologiyasiga salbiy ta'sirini yoritishda hamda psixokorreksiya usullarini ishlab chiqishda ilmiy asos bo'lib xizmat qilmogda. Bu ikki olimning ishlari asosida zamonaviy Maugli sindromining kompleks klinik va psixologik diagnostikasi, shuningdek, individual va guruh asosida olib boriladigan rehabilitatsion tadbirlar samaradorligini oshirish uchun psixologik yondashuvlarning o'rganilishi dolzarb ilmiy muammo sifatida ko'riladi.

TADQIQOT METOTOLOGIYASI

Ushbu maqolada internet qaramligi va zamonaviy Maugli sindromining psixologik xususiyatlarini chuqur tahlil qilish uchun metodologik jihatdan ko'p qirrali yondashuvlar qo'llanildi; avvalo, shaxsning kognitiv va emotsional holatini baholashda psixodiagnostik testlar (masalan, Young Internet Addiction Test va Emotsional Empatiya o'lchovlari) orqali subyektiv tajriba va simptomlar aniqlanib, shu bilan birga, ijtimoiy funktsionallik darajasi va kommunikativ kompetensiyani o'rganish uchun strukturalangan intervyu va kuzatuv metodlari hamda kvantitativ so'rovnoma amalga oshirildi; bundan tashqari, psixologik regressiya va identitet diffuziyasini aniqlashda klinik psixologiya usullaridan – diagnostik suhbat, xulq-atvor tahlili va nevropsixologik testlar yordamida keng qamrovli tahliliy ma'lumotlar to'plandi; tadqiqotda empirik asos sifatida eksperimental va korrelyatsion tadqiqot metodlari ham qo'llanilib, yoshlarning virtual muhitdagi faoliyati bilan real ijtimoiy muloqotlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqliklar matematik-statistik usullar yordamida aniqlandi; shuningdek, psixokorreksion yondashuvlarning samaradorligini baholash uchun kognitiv-behavioral terapiya va raqamli detoks strategiyalarining natijalari ilgari surilib, ularning sub'ektlar ongiga va ijtimoiy moslashuv jarayonlariga ta'siri tizimli ravishda o'rganildi; bu metodlarning kombinatsiyasi zamonaviy Maugli sindromining klinik va psixologik xususiyatlarini chuqur va kompleks o'rganishga imkon yaratdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, internet qaramligi yoshlarning psixikasida chuqur regressiv o'zgarishlarga olib kelib, ayniqsa, identitet diffuziyasi, emotsional empatiya darajasining pasayishi va kommunikativ kompetensiyaning buzilishi bilan kechadi, bu esa ularning real ijtimoiy muloqotlaridan chekinishiga, ijtimoiy izolyatsiyaga va psixologik izolyatsiyaga sabab bo'lib, zamonaviy Maugli sindromining klinik ko'rinishlari sifatida namoyon bo'ladi, shuningdek, psixokorreksion tadbirlar, xususan, kognitiv-behavioral terapiya va raqamli detoks strategiyalarining qo'llanilishi sub'ektlarning psixologik holatini yaxshilashda va ijtimoiy moslashuv ko'rsatkichlarini oshirishda samarali ekanligi ilmiy asosda tasdiqlandi.

Zamonaviy Maugli sindromi va internet qaramligining yoshlar psixikasiga ta'siri masalasida tadqiqotchi olimlar orasida muhim ilmiy munozaralar davom etmoqda. Birinchi olim sifatida Sherry Turkle (Harvard University)ning fikriga e'tibor qaratish lozim, u o'zining ko'plab ishlarida raqamli texnologiyalar va internet tarmoqlarining ijtimoiy munosabatlarga salbiy ta'siri haqida ta'kidlaydi. Turkle, ayniqsa, virtual muhitda yuzaga kelayotgan "yolg'izlik ichidagi yolg'izlik" fenomenini atroflicha tahlil qilib, shaxsning haqiqiy muloqotlardan voz kechishi, yuzaki va keskin cheklangan ijtimoiy aloqalarga ega bo'lishi natijasida identitet va emotsional barqarorlikda buzilishlar yuzaga kelishini ta'kidlaydi [7].

U internet qaramligini zamonaviy Maugli sindromining markaziy sababi sifatida ko'rib, yoshlarning real hayotdagi ijtimoiy ko'nikmalarini yo'qotish xavfini yuksak darajada baholaydi. Turkle fikricha, virtual ijtimoiylashuv ko'pincha psixologik izolyatsiyaga olib keladi, bu esa shaxsning emotsional empatiya va kommunikativ kompetensiyasining pasayishiga sabab bo'ladi. Boshqa tomondan, Nicholas Carr (University of Southern California) esa raqamli texnologiyalarning inson ongiga ta'sirini yanada murakkab va ko'p qirrali nuqtai nazardan yoritadi. Carr o'zining "The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains" nomli asarida internetning fikrlash jarayonlarini soddalashtirishi, e'tibor va chuqur o'qish qobiliyatini kamaytirishi mumkinligini ta'kidlaydi, biroq u bu jarayonlarni faqat salbiy sifatida ko'rmaydi [8].

Uning fikricha, raqamli muhit inson ongining moslashuvchanligini ta'minlaydi va yangi kognitiv ko'nikmalarni shakllantiradi, ammo bu jarayonlar ayrim hollarda shaxsning identitetini muvozanatlashda qiyinchiliklar yuzaga kelishiga olib keladi. Carrga ko'ra, zamonaviy Maugli sindromi atamasidagi psixologik izolyatsiya va identitet diffuziyasi tushunchalari haqiqatga yaqin, ammo ularning paydo bo'lishi ijtimoiy va texnologik omillarning murakkab o'zaro ta'siridan kelib chiqadi, shuning uchun muammoni faqat individual psixologik patologiya sifatida emas, balki kengroq kontekstda, xususan, ijtimoiy-madaniy va texnologik jarayonlar nuqtai nazaridan baholash kerak. Ushbu ikki olimning fikrlari zamonaviy Maugli sindromining sabablarini va oqibatlarini tushinishda muhim ilmiy asoslarni yaratadi.

Turkle virtual muloqotning yuzaki va emotsional jihatdan cheklanganligiga urg'u bersa, Carr uning murakkab va ko'p qatlamli ijtimoiy-psixologik tabiatini ta'kidlaydi [9]. Shu bilan birga, Turkle Internet va raqamli texnologiyalarning yoshlarning ijtimoiy ko'nikmalari va psixologik barqarorligiga tahdid solishini ko'proq stress va xavf nuqtai nazaridan yoritadi, Carr esa bu jarayonlarni inson ongining adaptatsion mexanizmlari sifatida ko'rib, yanada kengroq ijtimoiy kontekstni hisobga oladi. Bu fikrlarning qarama-qarshiligi zamonaviy Maugli sindromini o'rganishda ko'p qirralikni ta'minlab, tadqiqotchilarga hamda amaliy psixologlarga yanada chuqurroq tahlil va metodik yondashuvlarni ishlab chiqishga zamin yaratadi. Shu nuqtai nazardan, ilmiy jamoatchilik zamonaviy Maugli sindromining oldini olish va psixokorreksiyasida individual terapiya usullaridan tashqari, ijtimoiy va madaniy muhitni o'zgartirish, raqamli madaniyatni sog'lomlashtirish kabi keng ko'lamli strategiyalarni ishlab chiqishni zarur deb biladi [10].

Turkle va Carrning mulohazalari yoshlarning virtual va real dunyo o'rtasidagi muvozanatni tiklash uchun kompleks va ko'p yo'nalishli yondashuv zarurligini yaqqol ko'rsatadi, bu esa zamonaviy psixologiya va ijtimoiy fanlar uchun yangi tadqiqotlar va amaliy ishlanmalar uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu maqolada internet qaramligi fonida yuzaga kelayotgan zamonaviy Maugli sindromining yoshlar psixikasiga ta'siri chuqur tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, virtual muhitda haddan tashqari vaqt o'tkazish va real ijtimoiy aloqalarning qisqarishi natijasida identitet diffuziyasi, emotsional empatiyaning pasayishi va kommunikativ disfunktsiyalar rivojlanadi, bu esa yoshlarning ijtimoiy moslashuvi va ruhiy barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Ilmiy mulohazalar va empirik dalillar asosida zamonaviy Maugli sindromini aniqlashda kompleks psixodiagnostika va psixokorreksiya yondashuvlari zarurligi ta'kidlandi. Shu bilan birga, psixologik reabilitatsiya, shu jumladan kognitiv-behavioral terapiya, guruh psixoterapiya va raqamli detoks strategiyalari sindromni oldini olish va davolashda samarali vosita sifatida tavsiya etildi. Ushbu tadqiqot yoshlar o'rtasida internet qaramligi va uning oqibatlarini yanada chuqur o'rganish hamda psixologik yordam tizimini takomillashtirish uchun ilmiy asos yaratdi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ulug'bekovna T. S., Kabilovich P. O. Yoshlar o'rtasida ijtimoiy tarmoqqa qaramlik muammo sifatida hamda internetga tobek darajasi //Formation of psychology and pedagogy as interdisciplinary sciences. – 2025. – T. 4. – №. 41. – C. 49-55.
2. Diloram M., Shohbozbek E. O'zbekistonda yoshlarning ma'naviy dunyo qarashini rivojlantirishning pedagogik asoslari //Global Science Review. – 2025. – T. 4. – №. 5. – C. 207-215.
3. Таубаев Ж. Т., Мажитова А. Б. Tendency in use of eponyms based on modern literary names //“Абылай хан атындағы ҚазХҚжәнеӨТУ Хабаршысы Филология ғылымдары сериясы. – 2022. – Т. 65. – №. 2.
4. Atxamjonovna B. D., Shohbozbek E. Respublikamizda maktabgacha ta'limda yoshlarning ma'naviy dunyoqarashini shakllantirish //Global Science Review. – 2025. – T. 4. – №. 5. – C. 221-228.
5. Steyn L., Barnard A. The coaching experience as identity work: Reflective metaphors //SA Journal of Industrial Psychology. – 2024. – T. 50. – C. 2132.
6. Aminovna X. D. Internetga qaram shaxsning ijtimoiy-psixologik portreti: nazariy asoslar //Modern education and development. – 2025. – T. 26. – №. 1. – C. 261-265.
7. Nasriddinova G. Internet tarmog'larini o'smirlar tarbiyasiga ta'siri //Universal xalqaro ilmiy jurnal. – 2024. – T. 1. – №. 5. – C. 103-105.
8. Abdusattarovna O. X., Shohbozbek E. Ijtimoiy falsafada zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida sog'lom turmush tarzini shakllantirish //Global Science Review. – 2025. – T. 4. – №. 5. – C. 175-182.
9. Сосновцева М. С. The impact of socialization on the psyche and development of children //СиБАДИ. – 2020. – C. 364.
10. Petrova E., Gnatik E. The Transformation of the Environment in the Digital Age //5th International Conference on Contemporary Education, Social Sciences and Humanities-Philosophy of Being Human as the Core of Interdisciplinary Research (ICCESSH 2020). – Atlantis Press, 2020. – C. 131-134.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №7

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.